

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 28 april 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) – Förordning (EU) nr 1305/2013 – Stöd för landsbygdsutveckling från Ejflu – Artikel 30 – Stöd inom ramen för Natura 2000 – Tillämpningsområde – Ansökan om stöd avseende ett mikroreservat som inrättats i en skog som inte utgör en del av nätverket Natura 2000, i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av en vild fågelart – Förordning (EU) nr 702/2014 – Gruppundantag för vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn – Tillämpning på stöd som medfinansieras genom medel från Europeiska unionen – Inte tillämpligt på företag i svårigheter”

I mål C-251/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland) genom beslut av den 21 april 2021, som inkom till domstolen samma dag, i målet

”Piltenes meži” SIA

mot

Lauku atbalsta dienests,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Passer (referent) samt domarna F. Biltgen och N. Wahl,

generaladvokat: A. Rantos,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Lettlands regering, genom K. Pommere, J. Davidoviča och E. Bārdiņš, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: lettiska.

– Europeiska kommissionen, genom V. Bottka, C. Hermes och A. Sauka, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 30 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 (EUT L 347, 2013, s. 487, och rättelse i EUT L 130, 2016, s. 1), och av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 [FEUF] (EUT L 193, 2014, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan ”Piltenes meži” SIA och Lauku atbalsta dienests (Myndigheten för landsbygdsstöd, Lettland), angående myndighetens beslut att neka ”Piltenes meži” SIA stöd avsett att kompensera för de kostnader och det inkomstbortfall det medfört att det inrättats ett mikroreservat i en skog som bolaget äger, i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av en vild fågelart.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 92/43/EEG

- 3 Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 1992, s. 7) trädde i kraft den 10 juni 1992.
- 4 I artikel 3.1 och 3.3 i detta direktiv föreskrivs följande:

”1. Ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda bevarandeområden skall inrättas under beteckningen Natura 2000. Detta nät, som skall bestå av områden med de livsmiljötyper som finns förtecknade i bilaga 1 och habitat för de arter som finns förtecknade i bilaga 2, skall göra det möjligt att bibehålla eller i förekommande fall återställa en gynnsam bevarandestatus hos de berörda livsmiljötyperna och arterna i deras naturliga utbredningsområde.

Nätet Natura 2000 skall även omfatta de särskilda skyddsområden som medlemsstaterna har utsett i enlighet med [rådets] direktiv 79/409/EEG [av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, 1979, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161)].

...

3. I fall då de anser det nödvändigt skall medlemsstaterna sträva efter att göra Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande genom att bibehålla och i förekommande fall utveckla de element i naturen som anges i artikel 10 och som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter.”

5 I artikel 10 i direktiv 92/43 föreskrivs följande:

”I syfte att göra nätet Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande skall medlemsstaterna inom politiken för markanvändning och utveckling, i den mån de anser det nödvändigt, sträva efter att främja skötseln och förvaltningen av de element i naturen som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter.

Dessa element är sådana som, till följd av sin lineära eller kontinuerliga struktur (t.ex. floder med sina bankar eller de traditionella systemen för markering av markgränser) eller sin förbindelsefunktion (t.ex. dammar eller små skogar), är väsentliga för vilda arters flyttning, spridning och genetiska utbyte.”

Direktiv 2009/147/EG

6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 2010, s. 7), som upphävde och ersatte direktiv 79/409, trädde i kraft den 15 februari 2010.

7 I artikel 2 i direktiv 2009/147 anges att ”[m]edlemsstaterna ..., med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, [ska] vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla populationen av de fågelarter [på vilka detta direktiv är tillämpligt] på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå”.

8 I artikel 3 i detta direktiv föreskrivs följande:

”1. Mot bakgrund av kravet i artikel 2 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda, bevara och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för samtliga de fågelarter som avses ...

2. Skyddet, bevarandet och återställandet av biotoper och livsmiljöer ska i första hand innefatta följande åtgärder:

a) Att avsätta skyddade områden.

b) Att i enlighet med livsmiljöernas ekologiska behov vidta underhålls- och skötselåtgärder inom och utanför de skyddade områdena.

...”

Förordning nr 1305/2013

9 Förordning nr 1305/2013 är tillämplig sedan den 1 januari 2014.

10 Skälen 24 och 56 har följande lydelse:

”(24) För att bidra till att Natura 2000-områdena förvaltas på ett effektivt sätt bör det även i fortsättningen ges stöd för att i de berörda områdena hjälpa jordbrukarna och skogsägarna att klara av särskilda olägenheter till följd av genomförandet av ... direktiv 2009/147... och ... direktiv 92/43... Stöd bör också göras tillgängligt för jordbrukare för att bistå dem för de nackdelar i avrinningsområden som följer av genomförandet av [Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 2000, s. 1)]. ...

...

(56) Artiklarna 107, 108 och 109 [FEUF] bör vara tillämpliga på stödet till landsbygdsutvecklingsåtgärder inom ramen för denna förordning. Dock bör, med tanke på de särdrag som kännetecknar jordbrukssektorn, dessa bestämmelser i [FEUF] inte tillämpas på de landsbygdsutvecklingsåtgärder som avser verksamhet som omfattas av artikel 42 [FEUF] och som genomförs inom ramen för och i överensstämmelse med denna förordning eller de utbetalningar som görs av medlemsstaterna i syfte att tillhandahålla ytterligare nationell finansiering till de landsbygdsutvecklingsinsatser som får unionsstöd och som omfattas av artikel 42 [FEUF].”

11 Avdelning I i förordning nr 1305/2013, med rubriken ”Mål och strategi”, innehåller bland annat artikel 1 i förordningen, med rubriken ”Syfte”. I artikel 1.1 föreskrivs följande:

”I denna förordning fastställs allmänna regler för unionens stöd för landsbygdsutveckling, finansierat via Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) ... Den anger de mål som landsbygdsutvecklingspolitiken ska bidra till att uppnå och tillämpliga unionsprioriteringar för landsbygdsutvecklingen. Den beskriver den strategiska bakgrunden till landsbygdsutvecklingspolitiken, och anger åtgärderna som ska antas för att genomföra landsbygdsutvecklingspolitiken. Den ska dessutom, på grundval av en ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och [Europeiska] kommissionen, fastställa regler för programplanering, nätverksarbete, förvaltning, övervakning och utvärdering, för att säkerställa samordning mellan Ejflu och övriga unionsinstrument.”

12 Avdelning II i denna förordning, med rubriken ”Programplanering”, innehåller bland annat artikel 6 i förordningen, med rubriken ”Landsbygdsprogram”, som har följande lydelse:

”1. Den verksamhet i medlemsstaterna som Ejflu är involverad i ska genomföras via landsbygdsprogram. Genom dessa program ska en strategi som möter unionens prioriteringar för landsbygdsutveckling genomföras genom ett antal åtgärder som anges i avdelning III. Stöd från Ejflu ska sökas för att uppnå de mål för landsbygdsutveckling som ingår i unionens prioriteringar.

2. En medlemsstat får lämna in antingen ett samlat program för hela territoriet eller en uppsättning regionala program. Alternativt, i vederbörligen motiverade fall, får den lämna in ett nationellt program och en uppsättning regionala program. ...

3. Medlemsstater med regionala program får också lägga fram en nationell ram för godkännande ... med inslag som är gemensamma för dessa program utan ett separat budgetanslag.

Nationella ramar för medlemsstater med regionala program får också innehålla en tabell med en sammanfattning, per region och per år, av det totala Ejflu-bidraget till den berörda medlemsstaten för hela programperioden.”

- 13 Avdelning III i denna förordning har rubriken ”Stöd till landsbygdsutveckling”. I kapitel I i denna avdelning finns en förteckning över åtgärder, bland annat den som anges i artikel 30 i förordningen, som har rubriken ”Stöd inom ramen för Natura 2000 och [direktiv 2000/60]. Punkterna 1, 2 och 6 i denna artikel har följande lydelse:

”1. Stöd inom ramen för denna åtgärd ska beviljas på årsbasis per hektar jordbruksareal eller per hektar skog i syfte att kompensera stödmottagarna för merkostnader och inkomstbortfall till följd av nackdelar i områdena i fråga, i samband med genomförandet av direktiven 92/43...[,] 2009/147... och [2000/60].

...

2. Stödet ska beviljas jordbrukare och privata skogsbrukare samt sammanslutningar av privata skogsbrukare. I vederbörligen motiverade fall kan stöd även beviljas andra markförvaltare.

...

6. Följande områden ska vara stödberättigande:

- a) Jordbruks- och skogsområden inom Natura 2000 som utsetts enligt direktiven 92/43... och 2009/147...
- b) Andra avgränsade naturskyddsområden med miljöbegränsningar för jordbruk eller skogar som bidrar till genomförandet av artikel 10 i direktiv 92/43... under förutsättning att dessa områden, per landsbygdsutvecklingsprogram, inte överskrider 5 % av de utsedda Natura 2000-områden som omfattas av programmets territoriella tillämpningsområde.

...”

- 14 Avdelning VIII i förordning nr 1305/2013, med rubriken ”Konkurrensbestämmelser”, innehåller bland annat artiklarna 81 och 82 i förordningen.

- 15 Artikel 81 i förordningen, med rubriken ”Statligt stöd”, har följande lydelse:

”1. Om inte annat sägs i denna avdelning ska artiklarna 107, 108 och 109 [FEUF] tillämpas på det stöd som medlemsstaterna beviljar för landsbygdsutvecklingen.

2. Artiklarna 107, 108 och 109 [FEUF] ska inte tillämpas på det stöd som medlemsstaterna betalar ut i enlighet med och i överensstämmelse med denna förordning eller på ytterligare nationell finansiering som avses i artikel 82, inom tillämpningsområdet för artikel 42 [FEUF].”

- 16 Artikel 82 i förordningen, med rubriken ”Ytterligare nationell finansiering”, har följande lydelse:

”Utbetalningar som medlemsstaterna gör vid någon tidpunkt under programperioden för insatser inom tillämpningsområdet för artikel 42 [FEUF], i syfte att ytterligare bidra till att finansiera åtgärder för landsbygdsutveckling för vilka stöd beviljas från unionen, ska inbegripas av medlemsstaterna i

landsbygdsprogrammet ... och, om de uppfyller kriterierna i denna förordning, ska godkännas av kommissionen.”

Förordning nr 702/2014

17 Förordning nr 702/2014 trädde i kraft den 1 juli 2014.

18 Skälen 16 och 60 i denna förordning har följande lydelse:

”(16) Stöd som beviljas företag i svårigheter bör uteslutas från tillämpningsområdet för denna förordning eftersom sådant stöd bör bedömas enligt riktlinjerna för statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ..., så att det kan undvikas att de riktlinjerna kringgås. ...

...

(60) Skogsbruket är en integrerad del av landsbygdsutvecklingen. Kommissionen har tillämpat artiklarna 107 och 108 [FEUF] på företag som är verksamma inom skogsbrukssektorn i ett stort antal beslut, i synnerhet inom ramen för gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–2013. ... För att förenkla förfarandena men samtidigt säkerställa att kontrollen och kommissionens övervakning är effektiv, bör kommissionen, mot bakgrund av sin stora erfarenhet av att tillämpa dessa riktlinjer på företag som är verksamma inom skogsbrukssektorn, använda de befogenheter den tilldelats enligt [rådets] förordning (EG) nr 994/98 [av den 7 maj 1998 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 FEUF på vissa slag av övergripande statligt stöd (EGT L 142, 1998, s. 1)] även vad gäller stöd till skogsbrukssektorn. Enligt kommissionens erfarenhet leder stöd som beviljas inom skogsbrukssektorn för åtgärder som utgör en del av landsbygdsprogrammen, och som antingen medfinansieras av EJFLU eller beviljas som ytterligare nationell finansiering till sådana medfinansierade åtgärder, inte till någon omfattande snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden. ... Tydliga villkor för sådana åtgärders förenlighet med den inre marknaden bör fastställas i denna förordning. Dessa villkor bör i så stor utsträckning som möjligt överensstämma med reglerna i förordning ... nr 1305/2013 och i de delegerade akter och genomförandeakter som antagits i enlighet med den förordningen.”

19 Artikel 1 i förordning nr 702/2014, som ingår i kapitel I i förordningen, har följande lydelse:

1. Denna förordning ska tillämpas på följande kategorier av stöd:

...

e) Stöd till förmån för skogsbruk.

...

3. Denna förordning ska inte tillämpas på följande:

a) Stöd till förmån för skogsbrukssektorn som varken medfinansieras av EJFLU eller beviljas som ytterligare nationell finansiering av sådana medfinansierade åtgärder, ...

...

6. Denna förordning ska inte tillämpas på stöd till företag i svårigheter, med undantag av följande:
- a) Stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer ..., stöd för kostnaderna för utrotning av djursjukdomar ... och stöd för bortskaffande av avlivade eller självdöda djur ...
 - b) Stöd för följande händelser, under förutsättning att företaget blev ett företag i svårigheter på grund av förluster eller skador som orsakats av händelsen i fråga:
 - i) Stöd för att kompensera för förluster som orsakats av en allvarlig klimathändelse som kan likställas med en naturkatastrof ...
 - ii) Stöd för kostnaderna för utrotning av skadegörare på växter och stöd för att avhjälpa skador orsakade av djursjukdomar och skadegörare på växter ...
 - iii) Stöd för återställande av skador på skogar till följd av bränder, naturkatastrofer, allvarliga klimathändelser som kan likställas med en naturkatastrof, andra allvarliga klimathändelser, skadegörare på växter, andra katastrofer och händelser relaterade till klimatförändringar ...”
- 20 I artikel 2 led 14 i denna förordning, som också ingår i kapitel I i förordningen, definieras uttrycket ”företag i svårighet” enligt följande:
- ”företag i svårigheter: företag för vilka minst en av följande omständigheter råder:*
- a) I fallet med aktiebolag (utom mikroföretag, små eller medelstora företag som funnits i mindre än tre år), om över hälften av det tecknade aktiekapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster. Detta är fallet om avdrag för ackumulerade förluster från reserver (och alla andra element som vanligtvis betraktas som en del av företagets egna medel) leder till ett negativt sammanlagt belopp som överstiger hälften av det tecknade aktiekapitalet. ...
- ...”

Lettisk rätt

Lagen om bevarande av arter och livsmiljöer

- 21 Sugu un biotopu aizsardzības likums (lagen om bevarande av arter och livsmiljöer) av den 16 mars 2000 (*Latvijas Vēstnesis*, 2000, nr 121/122) innehåller en artikel 10, med rubriken ”Markägares och markanvändares rätt till ersättning”. I artikel 10.2 föreskrivs att ”fastighetsägarna kan begära ersättning enligt lagstiftningen för begränsningar av den ekonomiska verksamheten i mikroreservat”.

Lagen om utveckling av jordbruk och landsbygd

- 22 Lauksaimniecības un lauku attīstības likums (lagen om utveckling av jordbruk och landsbygd) av den 7 april 2004 (*Latvijas Vēstnesis*, 2004, nr 64) innehåller en artikel 5 vars punkter 4, 7 och 8 har följande lydelse:

”4. Ministerrådet ska fastställa närmare bestämmelser för beviljande av statligt stöd och stöd från [unionen] till jordbruket och närmare bestämmelser för beviljande av statligt stöd och stöd från [unionen] till utveckling av landsbygden och fisket. ...

...

7. Ministerrådet ska fastställa närmare bestämmelser för förvaltning och tillsyn av statligt stöd och stöd från [unionen] till jordbruket, samt av statligt stöd och stöd från [unionen] till utveckling av landsbygden och fisket.

8. Ministerrådet ska fastställa närmare bestämmelser för förvaltningen av Europeiska garantifonden för jordbruket, [Ejflu] och Europeiska fiskerifonden samt för de befogenheter och skyldigheter som tillkommer de myndigheter som deltar i förvaltningen av dessa fonder.”

Lagen om ersättning på grund av begränsningar av ekonomisk verksamhet i skyddade områden

- 23 I artikel 2.3 i Likums ”Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās” (lag om ersättning på grund av begränsningar av ekonomisk verksamhet i skyddade områden) av den 4 april 2013 (*Latvijas Vēstnesis*, 2013, nr 74) föreskrivs att ”[e]tt årligt stöd för begränsningar av den ekonomiska verksamheten i mikroreservat kan beviljas i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i bestämmelserna om beviljande av stöd för jordbruksutveckling som finansieras med medel från [unionens] motsvarande fonder.”
- 24 I denna lag föreskrivs även, i artikel 4.2, att ”[d]en ersättning som betalas ut med medel från [unionens] fonder ska förvaltas i enlighet med reglerna om beviljande av stöd från [unionen]”.

Dekret nr 171/2015

- 25 Ministru kabineta noteikumi Nr. 171 ”par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā” (ministerrådets dekret nr 171 om beviljande, förvaltning och tillsyn av statligt stöd och stöd från Europeiska unionen för förbättring av miljön, klimatet och landsbygden under programperioden 2014–2020) av den 7 april 2015 (*Latvijas Vēstnesis*, 2015, nr 76) (nedan kallat dekret nr 171/2015) antogs med stöd av artikel 5.4 och 5.7 i lagen om utveckling av jordbruk och landsbygd. I punkt 1 i detta dekret föreskrivs följande:

”Detta dekret innehåller bestämmelser om beviljande, förvaltning och tillsyn av statligt stöd och stöd från [unionen] till jordbruksutveckling, bland annat åtgärder för att förbättra miljön och landskapet som genomförs i enlighet med

1.1. förordning ... nr 1305/2013,

...

1.8. förordning ... nr 702/2014.

...”

26 I punkt 2 i dekret nr 171/2015 anges följande:

”Stöd till landsbygdsutveckling för att förbättra miljön, klimatet och landskapet beviljas för följande åtgärder ...:

...

2.3. 'Stöd enligt Natura 2000 och [direktiv 2000/60]' för verksamheten 'Utbetalning av ersättning med avseende på skogsområden Natura 2000' ...

...

2.6. 'Beviljande av stöd inom ramen för verksamheten 'Utbetalning av ersättning med avseende på skogsområden Natura 2000'.

...”

27 Punkt 56 i dekret nr 171/2015 har följande lydelse:

”Den stödberättigade arealen är ett skogsområde (med undantag av torvmossar)

56.1. som finns upptaget i förteckningen över [Natura 2000-områden] enligt artikel 30.6 a i förordning nr 1305/2013 ...,

56.2. som är beläget inom ett mikroreservat i enlighet med artikel 30.6 b i förordning nr 1305/2013, utanför nätverket Natura 2000 eller, om skyddet enligt Natura 2000 inte säkerställer bevarandet av en art eller en biotop, inom ett Natura 2000-område, och mikroreservatet har fastställts i enlighet med lagstiftningen om närmare bestämmelser för inrättandet och förvaltningen av mikroreservat, deras bevarande och fastställande av mikroreservat och deras buffertzoner.

...”

28 I punkt 61 i detta dekret föreskrivs följande:

”För att beviljas stöd ska sökanden uppfylla följande villkor:

...

61.6. I enlighet med artikel 2 led 14 i förordning nr 702/2014 har det inte varit möjligt att mot bakgrund av situationen den 15 juni det innevarande året konstatera att någon av de egenskaper förelåg som kännetecknar ett företag i svårigheter som föreskrivs i lagstiftningen om förvaltningen av Europeiska garantifonden för jordbruket, [Ejflu] och Europeiska havs- och fiskerifonden samt stöd som ges av staten och [unionen] till jordbruk, landsbygdsutveckling och fiske under programperioden 2014–2020.”

Dekret nr 599 av den 30 september 2014

- 29 Ministru kabineta noteikumi Nr. 599 ”par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecība fonda, kā arī par valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku zivsaimniecības attīstībai finansējuma administrēšanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā” (Ministerrādets dekret nr 599 om förvaltningen av Europeiska garantifonden för jordbruket, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om förvaltningen av stöd som ges av staten och Europeiska unionen till förmån för jordbruket och utvecklingen av landsbygden samt fisket under programperioden 2014–2020) av den 30 september 2014 (*Latvijas Vēstnesis*, 2014, nr 200) antogs med stöd av artikel 5.7–5.9 i lagen om utveckling av jordbruk och landsbygd. I punkt 53 i detta dekret anges följande:

”I enlighet med artikel 2 led 14 i förordning nr 702/2014 ska myndigheten för landsbygdsstöd inte bevilja något stöd om stödsökanden, i samband med en ansökan om stöd för åtgärder som innefattar en prövning av huruvida sökanden kan betraktas som ett företag i svårigheter, har minst ett av följande kännetecken:

53.1. Över hälften av det egna kapitalet i ett aktiebolag (utom mikroföretag, små eller medelstora företag som funnits i mindre än tre år) har försvunnit på grund av ackumulerade förluster, när avdraget för ackumulerade förluster från reserver och alla andra element som vanligtvis betraktas som en del av företagets egna medel leder till ett negativt sammanlagt belopp som överstiger hälften av det tecknade aktiekapitalet, inklusive emissionspremier...

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 30 Piltenes meži äger en skog med en yta på cirka 500 hektar, i vilken det finns ett område som har status som mikroreservat, i den mening som avses i den lettiska lagstiftning genom vilken direktiv 2009/147 har införlivats. Detta mikroreservat inrättades av den behöriga lettiska myndigheten i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av tjäder (*Tetrao urogallus*), som är en vild fågelart.
- 31 Vid ett inte närmare angivet datum lämnade Piltenes meži in en ansökan om stöd för år 2015 till myndigheten för landsbygdsstöd. Piltenes meži ansökte om stöd som ersättning för kostnader och inkomstbortfall till följd av förekomsten av nämnda mikroreservat.
- 32 Genom beslut av den 1 juni 2016, vilket fastställdes genom beslut av den 25 juli samma år, avslög myndigheten för landsbygdsstöd denna ansökan om stöd med motiveringen att det enligt den tillämpliga lettiska lagstiftningen inte var möjligt att bevilja ett sådant stöd till ett företag i svårigheter och att Piltenes meži i förevarande fall skulle kvalificeras som ett sådant, eftersom det vid en granskning av dess årsrapport för år 2014 framgick att dess förluster motsvarade mer än 50 procent av dess aktiekapital.
- 33 Administratīvā rajona tiesa (Distriktsförvaltningsdomstolen, Lettland) biföll genom dom av den 24 mars 2017 Piltenes mežis överklagande av dessa två beslut.

- 34 Den domen överklagades till Administratīvā apgabaltiesa (Regionala förvaltningsdomstolen, Lettland), vilken genom dom av den 30 november 2017 avslog Piltenes mežis ansökan om stöd. Administratīvā apgabaltiesa (Regionala förvaltningsdomstolen) grundade sig i huvudsak på följande resonemang. Den domstolen konstaterade inledningsvis att det begärda stödet inte skulle finansieras genom statliga eller regionala myndigheters budget, utan genom medel från en unionsfond, nämligen Ejflu. Den påpekade därefter att dessa medel, enligt unionslagstiftningen om Ejflu och den lettiska lagstiftning genom vilken denna unionslagstiftning genomförs, ska förvaltas och anslås till företagen i enlighet med unionsbestämmelserna om kontroll av statligt stöd. Den påpekade slutligen att det enligt dessa regler inte är möjligt att bevilja ett sådant stöd som det som har begärts i förevarande fall om sökanden är ett företag i svårigheter.
- 35 Piltenes meži överklagade denna dom och bestred bland annat bedömningen att det stöd som företaget hade ansökt om skulle betraktas som ett statligt stöd och att ett sådant statligt stöd inte kunde beviljas ett företag i svårigheter.
- 36 I sin begäran om förhandsavgörande undrar Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland) över innebörden av och förhållandet mellan de unionsrättsliga bestämmelser som de olika lettiska författningar som är tillämpliga i det mål den har att pröva är avsedda att genomföra, och påpekar i detta sammanhang att de två domstolar som prövat målet i första och andra instans har intagit helt olika ståndpunkter i denna fråga.
- 37 Den hänskjutande domstolen frågar sig särskilt huruvida stöd som är avsett att ersätta eller kompensera för kostnader och inkomstbortfall på grund av att det, i skogsområden som inte ingår i nätverket Natura 2000, inrättats mikroreservat i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av sådana vilda fågelarter som avses i direktiv 2009/147 kan anses utgöra stöd som omfattas av artikel 30 i förordning nr 1305/2013.
- 38 Den hänskjutande domstolen har bland annat preciserat att stödet skulle kunna anses utgöra ersättning eller kompensation för en begränsning av de berörda personernas äganderätt och rätt att bedriva ekonomisk verksamhet, i syfte att säkerställa efterlevnaden av miljölagstiftningen, snarare än som stöd från unionen eller som statligt stöd. Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Författningsdomstolen, Lettland) har för övrigt uttalat sig i denna riktning i en dom av den 19 mars 2014.
- 39 I den mån sådant stöd, som inte ska finansieras genom statsbudgeten utan genom medel från en unionsfond, omfattas av artikel 30 i förordning nr 1305/2013, vill den hänskjutande domstolen vidare få klarhet i huruvida beviljandet av stödet kan förenas med villkoret att de personer som ansöker om stöd inte är företag i svårigheter, såsom kommissionen har krävt i artiklarna 1 och 2 i förordning nr 702/2014.
- 40 Den hänskjutande domstolen anser i detta hänseende att det visserligen är legitimt av kommissionen att försöka bevara unionens resurser och säkerställa att de används på ett optimalt sätt genom att uppställa ett sådant villkor, men att förordning nr 702/2014 inte desto mindre är behäftad med ett väsentligt fel, eftersom denna institution inte har gjort någon avvägning, eller åtminstone inte har säkerställt en korrekt balans mellan å ena sidan de mål som kommissionen eftersträvar och å andra sidan den rätt till egendom som garanteras i artikel 17 i stadgan om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) samt de allmänna principerna om likabehandling och proportionalitet. Till skillnad från alla andra personer som åläggs en rättslig

och ekonomisk börda av hänsyn till miljön, förnekas nämligen företag i svårigheter orättmätigt, av skäl som hänför sig till deras ekonomiska och finansiella situation, den ersättning eller den kompensation som de kan göra anspråk på.

41 Mot denna bakgrund beslutade Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Omfattas stöd avseende mikroreservat som inrättats i skogsområden för att uppnå målen med direktiv [2009/147] av tillämpningsområdet för artikel 30.6 i [förordning nr 1305/2013]?”

2) Ska beviljandet av ersättning avseende de mikroreservat som inrättats för att uppnå målen med direktiv [2009/147] omfattas av de begränsningar i fråga om stöd till företag i svårigheter som föreskrivs i [förordning nr 702/2014]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

42 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 30 i förordning nr 1305/2013, med beaktande av bland annat dess punkt 6, ska tolkas så, att ett stöd som söks på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147 omfattas av tillämpningsområdet för nämnda artikel 30.

43 Enligt artikel 30.1 i förordning nr 1305/2013 kan ett stöd beviljas på årsbasis per hektar jordbruksareal eller per hektar skog i syfte att kompensera stödmottagarna för merkostnader och inkomstbortfall till följd av nackdelar i områdena i fråga, i samband med genomförandet av direktiven 92/43, 2000/60 et 2009/147.

44 I artikel 30.6 a och b anges dessutom att de områden som är stödberättigande med avseende på ett sådant stöd omfattar dels de jordbruks- och skogsområden inom Natura 2000-områden som utsetts enligt direktiven 92/43 och 2009/147, dels andra avgränsade naturskyddsområden med miljöbegränsningar för jordbruk eller skogar som bidrar till genomförandet av artikel 10 i det förstnämnda av dessa båda direktiv.

45 I förevarande fall framgår det av den hänskjutande domstolens första fråga och av de uppgifter i begäran om förhandsavgörande som sammanfattats ovan i punkterna 30, 31 och 37 att det område som berörs av den ansökan om stöd som är aktuell i det nationella målet är ett mikroreservat som har inrättats i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av en vild fågelart, men i en skog som inte ingår i nätverket Natura 2000.

46 Det är uppenbart att ett sådant område inte med stöd av artikel 30.6 a i förordning nr 1305/2013 kan berättiga till sådant stöd som avses i artikel 30. Som stödberättigande områden anges i nämnda artikel 30.6 a endast jordbruks- och skogsområden i den mening som avses i denna förordning eller, i förekommande fall, i den nationella lagstiftning som antagits i enlighet med förordningen, inom Natura 2000-områden som utsetts enligt direktiven 92/43 och 2009/147 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 januari 2022, Sātiņi-S, C-234/20, EU:C:2022:56, punkterna 27, 33, 35 och 37).

- 47 Av detta följer att ett område som inte ingår i nätverket Natura 2000, såsom det område som är aktuellt i det nationella målet, under alla omständigheter endast kan vara berättigat till ett sådant stöd enligt artikel 30.6 b i förordning nr 1305/2013.
- 48 Det är emellertid inte möjligt att utifrån ordalydelsen i denna bestämmelse i sig avgöra om och, i förekommande fall, på vilka villkor så kan vara fallet.
- 49 Domstolen ska följaktligen, i enlighet med dess fasta praxis, tolka den aktuella bestämmelsen genom att, utöver dess lydelse, beakta sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 7 juni 2005, VEMW m.fl., C-17/03, EU:C:2005:362, punkt 41, och dom av den 21 januari 2021, Tyskland/Esso Raffinage, C-471/18 P, EU:C:2021:48, punkt 81).
- 50 I detta hänseende erinrar domstolen för det första om att de områden som enligt artikel 30.6 b i förordning nr 1305/2013 är berättigade till sådant stöd som avses i nämnda artikel 30 är andra naturskyddsområden än de som ingår i nätverket Natura 2000, som är föremål för miljöbegränsningar som avser jord- eller skogsbruksverksamhet och som bidrar till genomförandet av artikel 10 i direktiv 92/43.
- 51 Av detta följer att det för att dessa områden ska kunna berättiga till ett sådant stöd krävs att det berörda området är ett naturskyddsområde som är föremål för miljöbegränsningar som avser jord- eller skogsbruksverksamheten.
- 52 I förevarande fall framgår det – med förbehåll för den prövning som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra – av de ovan i punkt 45 angivna uppgifterna i beslutet om hänskjutande att det område som är aktuellt i det nationella målet uppfyller detta villkor eftersom det utgör ett naturområde med miljöbegränsningar som påverkar skogsbruksverksamheten. Av dessa uppgifter framgår det närmare bestämt att området är ett mikroreservat som har inrättats av den behöriga nationella myndigheten i en skog som inte ingår i nätverket Natura 2000, i syfte att bidra till att säkerställa skyddet av en vild fågelart, och vars förekomst medför kostnader och inkomstbortfall för den person som äger skogen.
- 53 Vidare följer det av artikel 30.6 b i förordning nr 1305/2013 att det område som ligger till grund för ansökan om stöd och de miljöbegränsningar som gäller för detta område ska bidra till genomförandet av artikel 10 i direktiv 92/43.
- 54 I förevarande fall undrar den hänskjutande domstolen bland annat över innebörden av detta villkor, såsom framgår av lydelsen av den hänskjutande domstolens första fråga och av de uppgifter i beslutet om hänskjutande som sammanfattats ovan i punkt 37.
- 55 För det andra föreskrivs det i artikel 10 i direktiv 92/43, till vilken det hänvisas i artikel 30.6 b i förordning nr 1305/2013, i dess första stycke, att medlemsstaterna, i syfte att göra nätet Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande, ska sträva efter att främja skötseln och förvaltningen av de element i naturen som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter. I andra stycket av artikeln preciseras det att dessa element är de som till följd av sin lineära eller kontinuerliga struktur eller sin förbindelsefunktion är väsentliga för vilda arters flyttning, spridning och genetiska utbyte.

- 56 Nämnda artikel 10 ger således medlemsstaterna befogenhet att vidta åtgärder för att göra nätverket Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande, såsom även anges i artikel 3.3 i direktiv 92/43.
- 57 Det framgår emellertid av artikel 3.1 i direktiv 92/43 att detta nätverk inte bara ska omfatta "särskilda bevarandeområden" i livsmiljöer och habitat för de djur- och växtarter som finns förtecknade i bilaga 1 respektive bilaga 2 till detta direktiv, utan även de "särskilda skyddsområden" som medlemsstaterna har utsett för att bidra till bevarandet av vilda fågelarter i enlighet med direktiv 79/409, som nu ersatts av direktiv 2009/147.
- 58 Av detta följer att de åtgärder som medlemsstaterna har befogenhet att vidta med stöd av artikel 10 i direktiv 92/43, i syfte att göra nätverket Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande, kan avse såväl livsmiljöer som omfattas av direktiv 92/43 som vilda fågelarter som omfattas av direktiv 2009/147. I det sistnämnda fallet ska det påpekas att dessa åtgärder är avsedda att komplettera de åtgärder som avses i artiklarna 2 och 3 i direktiv 2009/147.
- 59 I förevarande fall framgår det av de uppgifter i beslutet om hänskjutande som nämns i punkterna 45 och 52 ovan, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att detta är syftet med det mikroreservat som är aktuellt i det nationella målet och de miljöbegränsningar för skogsbruksverksamhet som gäller inom detta mikroreservat, eftersom inrättandet av detta mikroreservat och införandet av dessa begränsningar är avsedda att bidra till att säkerställa skyddet av tjäder (*Tetrao urogallus*), som är en vild fågelart som omfattas av direktiv 2009/147.
- 60 För det tredje preciseras det i artikel 30.1 i förordning nr 1305/2013, såsom det erinrats om i punkt 43 ovan, att det stöd som avses i denna bestämmelse syftar till att kompensera stödmottagaren för merkostnader och inkomstbortfall till följd av nackdelar i områdena i fråga, i samband med genomförandet av direktiven 92/43, 2000/60 och 2009/147.
- 61 Det framgår tydligt av nämnda bestämmelse att detta stöd kan beviljas bland annat om ett område som är stödberättigande enligt artikel 30.6 i förordning nr 1305/2013 får vidkännas nackdelar till följd av genomförandet av direktiv 2009/147, såsom såväl den lettiska regeringen som kommissionen har anfört i sina skriftliga yttranden.
- 62 Nämnda stöd kan således beviljas för ett sådant område såväl om det uppkommer nackdelar till följd av en nationell åtgärd för att skydda en vild fågelart som har vidtagits med stöd av direktiv 2009/147 som när denna åtgärd har vidtagits med stöd av artikel 10 i direktiv 92/43, såsom påpekats i punkt 58 ovan.
- 63 För det fjärde konkretiseras det allmänna mål för strategiskt stöd till landsbygdsutveckling som eftersträvas med förordning nr 1305/2013, såsom det uttrycks i artikel 1.1 i förordningen, bland annat – såsom följer av artikel 6.1 i förordningen och av avdelning III i förordningen, till vilken den sistnämnda bestämmelsen hänvisar – genom den möjlighet medlemsstaterna ges att vidta en rad åtgärder för att möta unionens prioriteringar för landsbygdsutveckling.
- 64 Bland dessa åtgärder återfinns det stöd som föreskrivs i artikel 30 i förordning nr 1305/2013, vars särskilda mål, såsom anges i skäl 24 i förordningen, är att ge jordbrukare och skogsägare stöd för att i de berörda områdena klara av särskilda olägenheter till följd av genomförandet av unionsdirektiven om skydd av livsmiljöer, habitat för djur- och växtarter, själva arterna samt vatten.

- 65 Av detta mål, som är formulerat i ordalag som i princip inte utesluter någon form av olägenheter som följer av genomförandet av ett av dessa direktiv, framgår klart att det stöd som föreskrivs i nämnda artikel 30 kan beviljas bland annat om sådana olägenheter följer av införandet, i det område för vilket stödet begärs, av miljöbegränsningar som påverkar jord- eller skogsbruksverksamhet och som är avsedda att bidra till att säkerställa skyddet av en vild fågelart som omfattas av direktiv 2009/147, oberoende av huruvida dessa begränsningar har sitt ursprung i en nationell bestämmelse som antagits med stöd av det direktivet eller med stöd av artikel 10 i direktiv 92/43.
- 66 Detta mål ger således stöd för den tolkning av artikel 30.6 i förordning nr 1305/2013 som följer av de olika faktorer i lydelsen och sammanhanget som har analyserats i punkterna 50–62 i förevarande dom.
- 67 Den hänskjutande domstolen undrar även, såsom framgår av de uppgifter som sammanfattats i punkt 38 ovan, vilka rättsliga följder det kan medföra att ett sådant stöd som det som är aktuellt i det nationella målet har karaktären av ersättning eller kompensation, mot bakgrund av bestämmelserna i unionens primär- eller sekundärrätt om beviljande av statligt stöd. Domstolen erinrar i detta hänseende om att syftet med artikel 30 i förordning nr 1305/2013, såsom anges i punkterna 43 och 60 ovan, är att göra det möjligt att bevilja stöd avsedda att kompensera jordbrukare och skogsägare för de förluster och det inkomstbortfall de drabbas av till följd av de nackdelar som följer av genomförandet av direktiven 92/43, 2000/60 och 2009/147. Dessa stöds karaktär av ersättning eller kompensation följer således av själva syftet med stödet, såsom unionslagstiftaren avsett (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 mars 2017, *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, punkterna 26 och 28, och dom av den 27 januari 2022, *Sātiņi-S*, C-234/20, EU:C:2022:56, punkt 43), och kan således inte påverka deras kvalificering som stöd som kan beviljas enligt unionslagstiftningen om Ejflu.
- 68 Vidare följer det av domstolens praxis att denna karaktär av ersättning eller kompensation inte på något sätt utesluter att sådant stöd kan kvalificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, i den mån det finansieras med statliga medel, under förutsättning att de övriga villkoren för att tillämpa denna bestämmelse är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 januari 2022, *Sātiņi-S*, C-238/20, EU:C:2022:57, punkterna 40 och 52).
- 69 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 30 i förordning nr 1305/2013 ska, med beaktande särskilt av punkt 6 i artikeln, tolkas så, att ett stöd som söks på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147 omfattas av tillämpningsområdet för nämnda artikel 30.

Den andra frågan

- 70 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida förordning nr 702/2014 ska tolkas så, att det inte är möjligt att förklara ett stöd som ett företag i svårigheter har ansökt om på grundval av förordning nr 1305/2013, på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, förenligt med den inre marknaden.
- 71 Domstolen erinrar i detta hänseende inledningsvis om att det stöd som ligger till grund för den hänskjutande domstolen fråga till EU-domstolen angående tolkningen av förordning nr 702/2014 är ett stöd som har begärts enligt artikel 30 i förordning nr 1305/2013. Det rör sig således om ett stöd som föreskrivs i unionslagstiftningen, nämligen lagstiftningen avseende Ejflu.

- 72 Personer som ansöker om sådant stöd ska emellertid inte beviljas detta stöd direkt från unionen, utan via medlemsstaterna och med tillämpning av de landsbygdsutvecklingsprogram som medlemsstaterna har lagt fram och som har godkänts av kommissionen, såsom framgår av artikel 6.1–6.3 i förordning nr 1305/2013 och som domstolen redan har slagit fast både vad gäller denna förordning som den förordning som upphävts och ersatts av denna förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 mars 2017, *Lingurár*, C-315/16, EU:C:2017:244, punkt 21, och dom av den 6 oktober 2021, *Lauku atbalsta dienests (Startstöd för jordbruksföretag)*, C-119/20, EU:C:2021:817, punkterna 54–56).
- 73 Denna ordning återspeglar i sig den ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och kommissionen som, enligt artikel 1.1 i förordning nr 1305/2013, utgör grunden för unionens stöd till förmån för landsbygdsutveckling finansierad av Ejflu (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, *Lauku atbalsta dienests (Startstöd för jordbruksföretag)*, C-119/20, EU:C:2021:817, punkt 57), med preciseringen att detta stöd kan ta sig uttryck inte bara i en finansiering med medel från unionens budget, utan även en kompletterande finansiering som kommer från statliga medel.
- 74 Såsom framgår av punkt 68 ovan kan denna kompletterande finansiering kvalificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, med hänsyn till att de medel som anslås härrör från staten, under förutsättning att de övriga villkoren för att tillämpa denna bestämmelse är uppfyllda. En sådan kvalificering medför i sig att samtliga relevanta bestämmelser i unionsrätten om statligt stöd ska tillämpas, såvida inte finansieringen i ett visst fall avser verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 42 FEUF, i vilket fall den inte omfattas av dessa bestämmelser i enlighet med artikel 81.2 i förordning nr 1305/2013.
- 75 När det gäller den finansiering som härrör från unionens budget ska det påpekas att det av artikel 81.1 i förordning nr 1305/2013 och av skäl 56 i denna förordning, mot bakgrund av vilket denna bestämmelse ska läsas, följer att unionslagstiftaren även har avsett att artiklarna 107–109 FEUF ska tillämpas på nämnda finansiering, såvida den inte rör verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 42 FEUF, såsom anges i artikel 81.2 i nämnda förordning.
- 76 Detta lagstiftningsval, som, såsom framgår av artikel 1.1 i samma förordning, syftar till att säkerställa samordningen mellan Ejflu och övriga unionsinstrument, får till följd att stöd till landsbygdsutveckling som medfinansieras med statliga medel och med medel från unionens budget i sin helhet omfattas av samtliga relevanta unionsrättsliga bestämmelser om statligt stöd.
- 77 Bland dessa bestämmelser återfinns bland annat de bestämmelser i förordning nr 702/2014 som den hänskjutande domstolen har begärt en tolkning av för att få klarhet i huruvida ett stöd som ett företag i svårigheter har ansökt om med stöd av artikel 30 i förordning nr 1305/2013, på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, omfattas av det gruppundantag som införts genom denna förordning.
- 78 I detta avseende konstaterar domstolen att förordning nr 702/2014, såsom framgår av dess rubrik, syftar till att fastställa att vissa kategorier av individuellt stöd som beviljas inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden är förenliga med den inre marknaden, samt till att, som en följd av detta, undanta dem från den allmänna anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 108.3 FEUF, under förutsättning att dessa individuella stöd uppfyller samtliga villkor i denna förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 maj 2021, *Azienda Sanitaria Provinciale di Catania*, C-128/19, EU:C:2021:401, punkt 47).

- 79 En sådan gruppundantagsförordning utesluter emellertid inte att ett visst individuellt stöd som omfattas av en av de kategorier som uppräknas i förordningen, dock utan att uppfylla de villkor som krävs för att stödet ska förklaras vara förenligt med den inre marknaden med stöd av denna gruppundantagsförordning, ändå kan förklaras vara förenligt med den inre marknaden efter en särskild prövning, under förutsättning att detta stöd på förhand har anmälts till kommissionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 mars 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, punkterna 57, 59, 86 och 87, och dom av den 20 maj 2021, *Azienda Sanitaria Provinciale di Catania*, C-128/19, EU:C:2021:401, punkt 42).
- 80 I förevarande fall framgår det emellertid inte av beslutet om hänskjutande att någon sådan förhandsanmälan har skett.
- 81 Vidare följer det av artikel 1.1 e i förordning nr 702/2014, jämförd med artikel 1.3 a och förtydligad genom skäl 60 i förordningen, att det gruppundantag som införts genom denna förordning ska tillämpas på stöd till förmån för jordbruk, inbegripet stöd som medfinansieras av Ejflu.
- 82 Förordning nr 702/2014 är således tillämplig bland annat på stöd som avses i artikel 30 i förordning nr 1305/2013 och särskilt på stöd som begärs med stöd av denna bestämmelse på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, såsom det stöd som är aktuellt i det nationella målet.
- 83 Av detta följer att sådant stöd, för att kunna förklaras vara förenligt med den inre marknaden enligt förordning nr 702/2014 och omfattas av det gruppundantag som föreskrivs i denna förordning, måste uppfylla samtliga villkor som uppställs i denna förordning för en sådan förklaring om förenlighet.
- 84 Dessa villkor inbegriper, enligt artikel 1.6 i nämnda förordning, kravet att den som ansöker om ett sådant stöd inte får vara ett företag i svårigheter, med förbehåll för olika undantag. I beslutet om hänskjutande har det dock inte uppgetts att något av dessa undantag är relevant i det nationella målet, vilket det emellertid ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.
- 85 Det framgår dessutom av definitionen av begreppet ”företag i svårigheter” i artikel 2 led 14 i samma förordning att detta begrepp bland annat omfattar aktiebolag i vilka över hälften av det tecknade aktiekapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster, vilket är det kriterium som låg till grund för den behöriga nationella myndighetens beslut att inte bevilja det stöd som är aktuellt i det nationella målet, vilket framgår av de uppgifter i beslutet om hänskjutande som sammanfattats i punkt 32 ovan.
- 86 Av detta följer att förordning nr 702/2014 ska tolkas så, att ett stöd till förmån för skogsbruk, närmare bestämt ett stöd som ett företag i svårigheter, i den mening som avses i nämnda artikel 2 led 14, har begärt med stöd av artikel 30 i förordning nr 1305/2013, på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, inte kan förklaras vara förenligt med den inre marknaden på grundval av förordning nr 702/2014.
- 87 För det fjärde och slutligen noterar EU-domstolen att den hänskjutande domstolen förefaller vara osäker på huruvida denna uteslutning från gruppundantaget är giltig med hänsyn till rätten till egendom och de allmänna principerna om likabehandling och proportionalitet, såsom framgår av de uppgifter som sammanfattats i punkt 40 ovan, och den vill få klarhet i om unionens resurser inte otillbörligen har gynnats på bekostnad av denna rätt och dessa två allmänna principer.

EU-domstolen konstaterar i detta hänseende först och främst att det av en analys av förordning nr 702/2014 framgår att nämnda uteslutning inte grundar sig på målet att bevara unionens resurser.

- 88 Det framgår nämligen av skäl 16 i förordningen, som klargör syftet med att utesluta företag i svårigheter från det gruppundantag som införts genom nämnda förordning, med förbehåll för de undantag som nämns i punkt 84 ovan, att denna uteslutning syftar till att säkerställa att allt stöd som begärs av sådana företag provas uteslutande och på ett sammanhängande sätt mot bakgrund av ett antal särskilda processuella och materiella regler som har införts i just det syftet att beakta dessa företags särskilda situation på ett lämpligt sätt. Det enda syftet med och den enda följden av att utesluta dessa företag är således inte att generellt förbjuda företag i svårigheter att beviljas stöd till förmån för skogsbruk, då de tvärtom har en sådan möjlighet, med iakttagande av dessa regler, utan att förordning nr 702/2014 inte ska tillämpas på dessa stöd när stöd har begärts av dessa företag.
- 89 Det ska vidare påpekas att dessa regler i sig syftar till att säkerställa att stöd som kan beviljas företag i svårigheter uppfyller villkoren för att stödet ska anses vara förenligt med den inre marknaden. Det ska erinras om att beviljandet av sådant stöd inte utgör en rättighet som företagen åtnjuter, eftersom beviljande av statligt stöd i princip är förbjudet enligt EUF-fördraget, utan en möjlighet som erbjuds myndigheterna, i de fall då detta stöd eftersträvar ett av de mål av allmänt intresse som anges i artikel 107.3 FEUF och uppfyller de villkor som föreskrivs i den tillämpliga lagstiftningen. Av detta följer särskilt att medlemsstaterna, även om de är behöriga att bevilja stöd som medfinansieras av Ejflu med stöd av artikel 30 i förordning nr 1305/2013, inte är skyldiga att göra det, utan tvärtom har ett utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, Lauku atbalsta dienests (Startstöd för jordbruksföretag), C-119/20, EU:C:2021:817, punkt 56, dom av den 27 januari 2022, Sātiņi-S, C-234/20, EU:C:2022:56, punkterna 40 och 66, och dom av den 27 januari 2022, Sātiņi-S, C-238/20, EU:C:2022:57, punkt 36).
- 90 Detta utrymme för skönsmässig bedömning ska dock utövas inom gränserna för bestämmelserna i denna förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 mars 2017, Lingurár, C-315/16, EU:C:2017:244, punkt 18) och med iakttagande av unionsrättens allmänna principer (se, analogt, när det gäller beviljande av finansiering som kan beviljas på grundval av en annan unionsfond än Ejflu, dom av den 27 januari 2022, Zinātnes parks, C-347/20, EU:C:2022:59, punkt 61).
- 91 Slutligen kan den särskilda behandling som gäller för företag i svårigheter enligt förordning nr 702/2014 inte i sig anses kunna åsidosätta rätten till egendom, som garanteras i artikel 17 i stadgan, eller de allmänna principerna om likabehandling och proportionalitet.
- 92 Domstolen har nämligen redan slagit fast att utövandet av rätten till egendom, eftersom den inte utgör en absolut rättighet, under de förutsättningar som anges i artikel 52.1 i stadgan, kan bli föremål för en begränsning som motiveras av ett mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen, såsom den som följer av en nationell åtgärd som antagits i syfte att skydda naturen och miljön i enlighet med direktiven 92/43 och 2009/147, utan att den person vars rätt till egendom är föremål för en sådan begränsning under alla omständigheter har rätt till ersättning, och närmare bestämt ett stöd enligt artikel 30 i förordning nr 1305/2013 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 januari 2022, Sātiņi-S, C-234/20, EU:C:2022:56, punkterna 62–66, och dom av den 27 januari 2022, Sātiņi-S, C-238/20, EU:C:2022:57, punkterna 32–36). För det fall en nationell bestämmelse som antagits i syfte att skydda naturen och miljön med stöd av direktiv 92/43 eller direktiv 2009/147 leder till en förlust av värdet på den berörda marken, på så sätt att den liknar

en förlust av äganderätten, skulle ägaren till marken, med hänsyn till att det föreligger en situation där unionsrätten har genomförts, dock ha rätt till ersättning i enlighet med artikel 17 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 juni 2016, *Pesce m.fl.*, C-78/16 och C-79/16, EU:C:2016:428, punkterna 85 och 86).

- 93 Den omständigheten att de företag vars äganderätt är föremål för en begränsning som följer av en nationell åtgärd som vidtagits i syfte att skydda naturen och miljön med stöd av direktiven 92/43 och 2009/147 kan beviljas stöd vars förenlighet med den inre marknaden beror av villkor som skiljer sig åt beroende på om de befinner sig i svårigheter eller ej, motiveras av de olika situationer som dessa två kategorier av företag befinner sig med hänsyn till unionsrätten om statligt stöd.
- 94 Mot bakgrund av de ekonomiska och finansiella svårigheter som dessa företag befinner sig i är det motiverat att granskningen av huruvida de stöd de kan beviljas är förenliga med den inre marknaden sker med beaktande av särskilda villkor som gör det möjligt att ta hänsyn till deras svårigheter och den påverkan dessa kan ha (se, analogt, med avseende på att en annan gruppundantagsförordning än förordning nr 702/2014 inte är tillämplig på företag i svårigheter, dom av den 27 januari 2022, *Zinätnes parks*, C-347/20, EU:C:2022:59, punkterna 46–49 och 57).
- 95 Det strider inte heller mot den allmänna proportionalitetsprincipen att inte tillämpa det gruppundantag som föreskrivs i förordning nr 702/2014 på företag i svårigheter. Oberoende av huruvida det är lämpligt att utesluta dessa företag, vilket framgår av föregående punkt, kan en sådan uteslutning nämligen inte anses gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, eftersom det, såsom angetts i punkterna 79 och 88 ovan, inte utgör hinder för att dessa företag beviljas stöd till skogsbruk eller stöd till företag i svårigheter, förutsatt att ett sådant stöd uppfyller villkoren i de bestämmelser om statligt stöd som är tillämpliga på dessa företag.
- 96 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den andra frågan besvaras enligt följande. Förordning nr 702/2014 ska tolkas så, att det inte är möjligt att med stöd av denna förordning förklara ett stöd som ett företag i svårigheter, i den mening som avses i artikel 2 led 14 i förordning nr 702/2014, begär på grundval av förordning nr 1305/2013, på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, förenligt med den inre marknaden.

Rättegångskostnader

- 97 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

- 1) Artikel 30 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 ska, med beaktande särskilt av punkt 6 i artikeln, tolkas så, att ett stöd som**

söks på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar omfattas av tillämpningsområdet för nämnda artikel 30.

- 2) Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 [FEUF] ska tolkas så, att det inte är möjligt att med stöd av denna förordning förklara ett stöd som ett företag i svårigheter, i den mening som avses i artikel 2 led 14 i förordning nr 702/2014, begär på grundval av förordning nr 1305/2013, på grund av att det inrättats ett mikroreservat i en skog i syfte att uppnå målen med direktiv 2009/147, förenligt med den inre marknaden.**

Underskrifter